

Prof. dr hab. Antoni Cygan

Zabrze, 21.03.2023 r.

Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach

Wydział Artystyczny

**Recenzja w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej
sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
Dr Jolanta Wdowczyk**

Otrzymałam, dn. 21.03.2023 - e-mail
L. dz. 24.03.2023 - poczta tradycyjna
Sekcja Rozwoju Kadr i Nauki

Dnia 27 stycznia 2023 roku, otrzymałem dokumentację, która stanowi materiał i podstawę do sporządzenia recenzji w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego sztuki w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Zleceniodawcą recenzji jest Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, a dotyczy **dr Jolanty Wdowczyk, pracownika naukowo-dydaktycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu.**

Dokumentacja w wersji cyfrowej składa się z następujących dokumentów:

1. Autoreferat w języku polskim i angielskim
2. Dane wnioskodawcy
3. Opis kariery zawodowej
4. Zdjęcia Katalogu
5. Wniosek habilitantki o przeprowadzenie postępowania w celu nadania stopnia doktora habilitowanego sztuki
6. Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny
7. Prace zgłaszane jako osiągnięcie artystyczne w przewodzie habilitacyjnym.

Po zapoznaniu się z dokumentacją stwierdzam, że materiał jest wystarczający do sporządzenia recenzji.

Ocena autoreferatu

Autoreferat habilitantki to obszerny, liczący 126 stron tekst wraz z bogatym materiałem zdjęciowym, w którym autorka w sposób wyczerpujący przedstawia genezę własnych fascynacji artystycznych oraz opisuje prace składające się na osiągnięcie habilitacyjne. We wstępie prezentuje podłoże tytułu powstałego cyklu grafik, tłumacząc odbiorcy zasadę złożenia dwu wyrażeń (*geometria wyobraźni*), które stanowią wydawało by się trudne do połączenia światy. W swoim tekście opisuje cykl swoich grafik, przedstawiając założenia ich powstania, ich przesłanie oraz tłumaczy tych grafik zasadę konstrukcji. Przedstawia również swoje fascynacje w obszarze sztuki, odwołując się do postaci takich artystów jak Sophie Taeuber-Arp, Bridget Riley, Victor Vasarely, czy Richard Anuszkiewicz.

Cały tekst podzielony jest na części:

1. *Część I Metromiraże/Grafleny czarno-białe.*
2. *Część II Pola wyobraźni/Grafleny kolorowo-białe*
3. *Podsumowanie*
4. *Upublicznienie praz cyklu Geometria wyobraźni*

5. *Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej*
6. *Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę i sztukę*
7. *Bibliografia*

Autoreferat artystki to szczegółowy, precyzyjny i obszerny materiał, który pozwala w sposób pełny zapoznać się z dorobkiem, osiągnięciami artystycznymi i pedagogicznymi habilitantki. Zawiera liczne reprodukcje prac, opisując je sposób szczegółowy i precyzyjny. Mamy również okazję zapoznać się z pracami studentów, z materiałem fotograficznym z akcji artystycznych oraz wystaw. Autoreferat, który stanowi istotny składnik dokumentacji oceniam bardzo wysoko. Jest niewątpliwie ważnym elementem podpowiadającym ścieżki, które prowadzą nas przez poszukiwania przez habilitantkę autonomicznej tożsamości artystycznej.

Ocena działalności artystycznej i naukowej

Przed uzyskaniem stopnia doktora pani Wdowczyk zorganizowała trzy wystawy indywidualne w Warszawie, Kaliszu oraz w Finspang (Szwecja), oraz brała udział w ośmiu wystawach zbiorowych.

Po uzyskaniu stopnia doktora miała **dziewiętnaście** wystaw indywidualnych i brała udział w imponującej liczbie ponad **stu pięćdziesięciu** wystawach zbiorowych i konkursach. Brała udział w **czternastu** plenerach, w tym również międzynarodowych. **Piętnastokrotnie** uczestniczyła w akcjach charytatywnych.

Jej prace znajdują się w wielu galeriach i muzeach w Polsce oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i zagranicą. Jej prace prezentowane były w prasie i programach telewizyjnych. **Siedmiokrotnie** została nagrodzona i wyróżniona w konkursach w kraju i zagranicą:

1995 - Nagroda Prezydenta Miasta Kalisza, za wkład w życie kulturalne miasta oraz za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

2002 - „DIPLOMA EXCELLENCE” - VI International Graphic Annual, Sztokholm (Szwecja)

2012- GRAND PRIX - 7 Międzynarodowe Biennale Artystycznej Tkaniny Lnianej

„Z Krosna do krosna”, Krosno

2013- I nagroda, „ART- EXPO, Hautmont (Francja)

2016 - Nagroda Prezydenta Miasta Kalisza za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

2016 - II nagroda im. A. Sienkiewicz, 42 Międzynarodowa Wystawa Sztuki Włókna, Muzeum Tkactwa, Kamienna Góra

2019 - wyróżnienie im. A. Sienkiewicz, 45 Międzynarodowa Wystawa Sztuki Włókna, Muzeum Tkactwa, Kamienna Góra

Pełne i szczegółowe zestawienie przykładów działalności artystki znajduje się w dokumentacji w załączniku nr 1 ***Działalność artystyczna*** na stronach 1-11.

Pani doktor Jolanta Wdowczyk aktywnie zajmuje się również działalnością projektową. Realizuje liczne projekty dla swojej macierzystej uczelni, tworząc okładki wydawnictw, projekty afiszy, banerów, zaproszeń, plakatów, oprawę plastyczną uroczystości. Wraz ze studentami tworzy projekty scenografii do spektakli i koncertów. Projektuje również dla podmiotów zewnętrznych, tworząc katalogi, projekty wnętrz oraz plakaty. Szczegółowy wykaz osiągnięć projektowych artystki znajduje się w dokumentacji w załączniku nr 1 ***Działalność artystyczna*** na stronach 12-15.

Przykłady prac artystki, prac jej studentów, licznych projektów i dokumentacja fotograficzna wielu akcji oraz przedsięwzięć artystycznych, znajdują się w autoreferacie na stronach 48-124.

Całość przedstawionej dokumentacji dotyczącej działalności artystycznej wskazuje na wyjątkową aktywność habilitantki. Jej dorobek prezentowany na licznych wystawach indywidualnych, ale przede wszystkim na imponującej liczbie wystaw zbiorowych i konkursów, to ogromny obszar poszukiwań twórczych, to wszechstronność w działaniu, ale również stała ewolucja użytych materii oraz śladów, z konsekwentnie wplataną fascynacją dla geometrii. Wędrowka autorki przez świat grafiki oraz dizajnu przedstawia ją jako twórczynię w sposób świadomy kształtującą swoje artystyczne oblicze, stale poszukującą kontekstów, aspiracji oraz nowych fascynacji.

Ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego.

Pani dr Jolanta Wdowczyk od 1999 roku związana jest z Uniwersytetem im. A. Mickiewicza w Poznaniu, pracując na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu.

Opis kariery zawodowej

III 1999 – do dziś - Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu.

Prowadzi zajęcia z przedmiotów artystycznych i pedagogicznych ze studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, jak również zajęcia z grupami studentów z Turcji, Portugalii, Bułgarii, Ukrainy, Białorusi, Mołdawii, Chin oraz Jordanii w ramach programu „Erasmus”.

Od X 2006 samodzielnie prowadzi Pracownię Projektowania Graficznego.

X 2009 – VI 2013 - Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu, Wydział Pedagogiczny, (adiunkt).

X 1990 – II 1999 – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu (asystent).

IX 1987 – IX 1990 – Szkoła Podstawowa nr 10 w Kaliszu, gdzie prowadziła lekcje plastyki oraz zajęcia koła plastycznego w klasach I – VIII

Prowadzi zajęcia z metodyki ze studentami WPA UAM.

Dodatkowa działalność zawodowa:

1991 - 1994 - Instruktor plastyki w Klubie Osiedlowym „Błaszak”, Kalisz

1991- 1995 - Liceum Ogólnokształcące im. Św. Jana Bosko w Kaliszu (prowadziła lekcje plastyki i zajęcia koła plastycznego)

1992 - 1997 - Instruktor plastyki w OKP „Wieża Ciśnień”, Kalisz

2001 - 2009 - Własna działalność gospodarcza - projektowanie i aranżacja wnętrz, projektowanie znaków graficznych, działalność reklamowa.

Prowadzi liczne zajęcia ze studentami, w tym między innymi zajęcia z rysunku i malarstwa, projektowania graficznego, grafiki, struktur wizualnych, jest opiekunem koła naukowego.

Prowadzi zajęcia z grupami studentów w ramach programu „Erasmus” (Turcja, Portugalia, Bułgaria, Ukraina, Białoruś, Mołdawia, Chiny, Jordania)

Ostatnia ocena jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych wg ankiet studenckich uzyskana przez habilitantkę - średni wynik ankiet z ośmiu przedmiotów na kierunkach EASP i Pedagogika – 4.7.

Od roku akademickiego 2006/2007 samodzielnie prowadzi Pracownię Projektowania Graficznego.

W latach 2000/01 – 2020/21 była promotorem 13 prac teoretycznych magisterskich, 26 prac teoretycznych licencjackich, 35 dyplomów artystycznych licencjackich i 14 dyplomów artystycznych magisterskich.

Pełny i szczegółowy wykaz prowadzonych przedmiotów znajduje się w dokumentacji, w załączniku nr 2: *Wykaz osiągnięć artystycznych, organizacyjnych, oraz popularyzujących naukę lub sztukę*, na stronach 1-3.

Artystka jest również autorką siedemnastu prac teoretycznych.

Jest współautorką programów edukacyjnych z grafiki, struktur wizualnych i projektowania graficznego. Prowadzi warsztaty, zajęcia z dziećmi i z młodzieżą oraz jest opiekunem plenerów. Wraz ze studentami uczestniczy w akcjach artystycznych i projektach. Organizuje wystawy oraz konkursy. Bierze udział w wielu konferencjach i sympozjach naukowych. Była wielokrotnie członkinią jury konkursów artystycznych.

Pełny i szczegółowy wykaz powyższych aktywności znajduje się w dokumentacji, w załączniku nr 2: *Wykaz osiągnięć artystycznych, organizacyjnych, oraz popularyzujących naukę lub sztukę*,

Pani dr Jolanta Wdowczyk jest osobą niezwykle zaangażowana w funkcjonowanie uczelni i wydziału. Prowadzi liczne przedmioty, uczestniczy w formułowaniu programów, zajmuje się również teorią sztuki. W wielu obszarach wspiera działania studentów, jest ich opiekunem i mentorem. Jest promotorem ich prac licencjackich i magisterskich. Przedstawiona dokumentacja prezentuje nam osobę odpowiedzialną, pełną pasji, zaangażowaną w to wszystko, co stanowi o jakości jednostki naukowej. O tym jak cenną jest osobą dla Wydziału i Uczelni świadczy również fakt, że magnificencja Rektor Uniwersytetu aż siedmiokrotnie nagrodił Panią doktor *Nagrodą Rektora za osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej*.

Ocena prac zgłaszanych jako osiągnięcie artystyczne w przewodzie habilitacyjnym.

Dziełem zgłaszanym jako osiągnięcie habilitacyjne jest cykl grafik zatytułowany ***Geometria wyobraźni***. Cykl, którego poszczególne grafiki były pokazywane na licznych wystawach i konkursach, w całości upubliczniony został na wystawie indywidualnej w Galerii WPA UAM im. A. Niekrasza, oraz w przestrzeniach industrialnych budynku wydziału w Kaliszu w 2022 roku.

Cykl autorka podzieliła na dwie części. Część pierwsza to ***Metromiraże/Grafleny czarno-liniane***. Jest to zestaw dziewięciu wielkoformatowych grafik. W osiem wkomponowany został tekst, jako element nie tylko komentujący, ale również wpisujący się w konstrukcję druków. Grafiki w swojej kompozycji eksploatują tak ceniony przez artystkę modyfikowany element geometrii. Pojawiają się na powierzchni linianego szarego płótna czarne formy – elementy multiplikowane, powielane i łączone w różnoraki sposób. Cztery grafiki (***Urodził się w nich sen, Moje mamidła I, Szukam rytmu mego czasu, Kiedy mija twój czas***) opierają się na formie kwadratu o wymiarach 170x170 cm, trzy stanowią koła o średnicy 200 cm i są zatytułowane ***Dziś jest obietnicą jutra, Mój sen podwaja ciemność cieni*** oraz

Pomiędzy jawą a snem. Całość cyklu dopełniają dwie prostokątne grafiki: **Śnij siebie** o wymiarach 252x198 cm, oraz **Czas wracający po swych śladach**, o wymiarach 260x180 cm. Te ogromne kompozycje uderzają swoją strukturą i dominują w przestrzeni ekspozycji. Są różne w swoim przekazie, a jednocześnie łączy je kilka cech wspólnych. Po pierwsze wszędzie pojawia się motyw koła, zapętlenia, który nie przez przypadek (o czym pisze również sama artystka) wynika z konstrukcji zegara, w kilku grafikach zresztą zegar pojawia się w sposób czytelny. Jest również „czas”, który, jeżeli nie pojawia się bezpośrednio w tekstach wkomponowanych w grafiki, to funkcjonuje w nich pomiędzy jawą a snem, w samych snach, czy w mamidłach. Grafiki uderzają perfekcyjną konstrukcją, silnym ładunkiem emocji i precyzyjną kompozycją. Przeglądając po wielokroć dokumentację, zwróciłem uwagę na pewną cechę tych grafik. Przy imponujących rozmiarach oryginałów kompozycje nic nie tracą w momencie zmiany skali - nadal pozostają pretekstem do skupionego poszukiwania własnych odpowiedzi na tajemnicę ukrytą przez artystkę w graficznej grze z odbiorcą. Niezwykle ważnym elementem, który determinuje strukturę grafik jest podłoże, jego kolor i struktura. Szlachetny gren szarego płótna zapewne determinuje powierzchnię i tutaj pewnie kontakt z oryginałami byłby korzystny dla pełnego odbioru szlachetnej materii wydruków.

Druga część cyklu to **Pola wyobraźni** - zestaw grafik, które powstały w czasie pandemicznym, są więc swoistą kroniką odcięcia i izolacji. Podobnie jak w poprzednim zestawie podłoże stanowi szare, lniane płótno, jednak idea (jak sama autorka wskazuje w autoreferacie) egzystencji w smutnych czasach, związanych jeszcze z osobistymi przeżyciami autorki, prowadzi jej sztukę w obszary koloru. Podróż i autorski materiał fotograficzny staje się punktem wyjścia do realizacji grafik o odmiennej wizualizacji, o nowym rytmie i pełnej subtelności oraz tajemnicy narracji. Geometria pozostaje elementem konstrukcji prac, jednak jakże odmiennie brzmi teraz opowieść. Stajemy przed ogromnymi kobiercami koloru. Jesteśmy w świecie rytmu i zachwyty nad subtelną harmonią. Z prawdziwą przyjemnością wpatruję się w poszczególne prace, po raz kolejny żałując, że nie dane było mi zetknięcie się z oryginałami kompozycji. Na zestaw prac składają się następujące grafiki: **Ku radości zmysłów** (200x150 cm), **Pola wyobraźni** (210x158 cm), **Moje mamidła II** (190x190 cm), **Materialne ślady widzenia** (270x200 cm), **Projektor wyobraźni** (288x184 cm), **Opanowała mnie myśl kolistą** (196x196 cm), **Sięgając wzrokiem blisko** (195x188 cm), **Bieg myśli** (240x200 cm) oraz **Stwarzając iluzję oddalenia** (200x190 cm). W tym cyklu habilitantka odchodzi od egzystencjalnych założeń dzieł, które to podwaliny były punktem wyjścia w pierwszej części cyklu. Tutaj mamy do czynienia ze swoistymi „notatkami geometrycznymi”, z grą w układankę, której modelem jest „istnienie określonej powtarzalności, regularność powtórzeń”, a celem „pozorna cisza”.

Najważniejsza chyba deklaracja autorki to stwierdzenie na stronie trzydziestej ósmej dokumentacji. Stwierdzenia zamykające bardzo wnikliwą i przemawiającą prawdziwą pasją autoanalizę prac. Stwierdzenie, że te dwa cykle pozostają ciągle otwarte, co napawa nadzieją, że powstaną kolejne grafiki, w których uderzającym będzie autentyczność, prawdziwa maestria i tak często ważna w naszych wypowiedziach tajemnica pozostawiona odbiorcy do odkrycia i przemyślenia.

Podsumowanie

W pracach pani doktor Jolanty Wdowczyk dostrzec można zdecydowanie szacunek dla geometrii, zarówno w kompozycjach w których czerń zestawiona z kolorem płótna decyduje o przekazie grafik, czy w pracach, w których to kolor przejmuje rolę narratora. Ten szacunek widać w każdej zaprezentowanej w dokumentacji pracy. O tym szacunku świadczy katalog dokonań artystki, która projektując czy tworząc grafiki, zawsze dostrzega doskonałość i szlachetnością formy. Poza tym, co jest nie bez znaczenia, dokumentacja wskazuje wyraźnie, że jest poszukiwaczem i interpretatorem. Jej autokomentarz do wystawy habilitacyjnej świadczy o tym, że geometria i jej podstawowe figury, otoczenie i dokumentacja własna są pretekstem do subtelnej gry w sztukę.

Całość dorobku artystki to zaiste laboratorium, oparte na zestawieniach i modyfikacjach kilku prostych figurach geometrycznych, na których jak warto pamiętać świat oparł konstrukcje najbardziej zaskakujące dynamiką i kunsztem. Pani doktor idąc własną, oryginalną ścieżką tworzy swoje formy w autonomicznym laboratorium artystycznym. Jest grafikiem. Jest projektantką-artystką. Zadaje jednocześnie w swoich pracach pytania, a w zasadzie prowokuje nas do ich zadawania. Bywa również artystką, której prace przemawiają rytmem i kolorem dostrzeżonym w otaczającej rzeczywistości. Artystką, która obserwuje i przemawia do nas własną twórczą konstrukcją powierzchni.

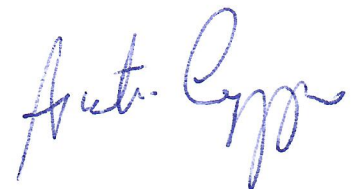
Z przyjemnością zapoznałem się z materiałem, będącym przedmiotem recenzji. Zaintrygowany równie mocno czernią **Metromiraży** jak i kolorem **Pól wyobraźni**, opowieściami o czasie oraz snach bądź powtarzalnych, udających ciszę rytmach barw, bardzo wysoko oceniam całość dorobku pani doktor Jolanty Wdowczyk.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę całą przedstawioną dokumentację stwierdzam, że dorobek twórczy, naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Pani dr Jolanty Wdowczyk, spełnia wymagania art. 219

ust. 1 pkt 2c i 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (z późn. Zm.)
i stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny i popieram jej starania o uzyskanie stopnia doktora
habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł
sztuki.

Prof. dr hab. Antoni Cygan

A handwritten signature in blue ink, reading "Antoni Cygan". The signature is written in a cursive, flowing style.